

Bestuurlijke informatiebrief COVID-19 d.d. 12 mei 2020

Bestemd voor colleges van B&W en raadsleden van de gemeenten in Noord-Brabant

Huidige situatie opschaling crisisorganisatie

De formele opschaling van de crisisorganisatie is ongewijzigd. De Ministeriële Commissie Crisisbeheersing (MCCb) functioneert onder leiding van de Minister-President. Alle 25 veiligheidsregio's zijn opgeschaald in GRIP-4 en de voorzitters van de veiligheidsregio's komen wekelijks bijeen in het Veiligheidsberaad, dat dient als gesprekspartner van de ministers om te komen tot een zoveel als mogelijk eenduidig beleid in Nederland. Ook is er bestuurlijke afstemming tussen de drie voorzitters van de Brabantse Veiligheidsregio's.

Ontwikkeling crisis

Door de naleving van maatregelen zijn sinds maart goede resultaten bereikt. Het aantal nieuwe besmettingen met het coronavirus en het aantal ziekenhuis- en IC-opnames nemen af. Dit brengt de crisis aan het begin van een volgende fase (overgangsfase) waarin stapsgewijs wordt toegewerkt naar de controlefase. Daarbij is de kans op een tweede uitbraak nog altijd reëel. De boodschap van de rijksoverheid blijft dan ook dat de samenleving voor een belangrijk deel de sleutel zelf in handen heeft. Het kabinet houdt vast aan drie speerpunten: overeind houden van de zorgketen, bescherming van kwetsbare mensen en nog meer zicht op en inzicht in de verspreiding van het virus.

Waar in de eerste fase van de crisis het perspectief hoofdzakelijk op de volksgezondheid was gericht, wordt er nu vooral naar samenhang gekeken met het maatschappelijk, sociaal en economisch perspectief. Dit maakt dat het kabinet ook andere partijen betreft binnen haar strategie.

In een VNG-ledenbrief (<https://vng.nl/nieuws/ledenbrief-nr-7-met-update-coronacrisis>) wordt nader ingegaan op de betekenis van de nieuwe kabinetsmaatregelen voor gemeenten. In de overgangsfase en op weg naar "het nieuwe normaal" spelen gemeenten opnieuw een cruciale rol. Het kabinet kijkt ook nadrukkelijk naar gemeenten voor de uitvoering op lokaal niveau en het vinden van oplossingen die passen bij de lokale omstandigheden.

Vanaf 11 mei is er sprake van enkele belangrijke versoepelingen van eerder genomen maatregelen. Per 1 juni, 15 juni, 1 juli en 1 september zijn volgende stappen bepaald, alles onder de voorwaarde dat het coronavirus onder controle blijft. Voor de laatste stap, de massale evenementen met een landelijke uitstraling, is nog geen datum genoemd. Deze stap wordt nadrukkelijk gelinkt aan de beschikbaarheid van een vaccin. Voor een uitgebreide toelichting op de gevolgen van wijzigingen per 11 mei en op de stappen daarna kunt u de bijlage bij deze informatiebrief lezen.

Beeld van Noord-Brabant

- De instroom van (vermeende) coronapatiënten in Brabantse ziekenhuizen is redelijk stabiel. Van mensen met klachten die lijken op COVID-19 blijkt doorgaans tussen de tien tot twintig procent daadwerkelijk met het nieuwe coronavirus besmet.
- Ook het aantal coronapatiënten in de Brabantse ziekenhuizen en op de IC's laat een constant beeld zien.
- De normale ziekenhuiszorg wordt steeds meer opgestart. Ziekenhuizen testen uit voorzorg om verspreiding van COVID-19 binnen het ziekenhuis te voorkomen.
- Er is nog steeds schaarste van kwalitatief hoogwaardige persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) voor zorgpersoneel. In tegenstelling tot diverse nieuwsberichten is er geen tekort aan mondkapjes. Vooral isolatiejassen en schorten zijn nog een groot probleem zowel voor de acute als de niet-acute zorg.
- Op veel plekken in Brabant was het afgelopen weekend druk. Vooral stadscentra (zaterdag), bouwmarkten en recreatiegebieden werden veel bezocht. Over het algemeen hielden mensen rekening met de regels en heeft de toegenomen drukte niet tot problemen geleid. Waar nodig werd ingegrepen en was aanspreken of waarschuwen vaak voldoende.

De provincie Noord-Brabant heeft het PON opnieuw gevraagd een peiling uit te zetten onder Brabanders om de maatschappelijke effecten van het coronavirus in beeld te brengen. Naast de directe en de te verwachten economische effecten, wil de provincie weten hoe Brabanders de aanwezigheid van het virus en de maatregelen die daartegen worden genomen ervaren. Om gevolgen over de tijd te kunnen peilen, wordt de meting meerdere keren herhaald. De resultaten van de metingen vindt u via <https://hetpon.nl/portfolio/brabantse-monitor-maatschappelijke-effecten-coronavirus/>.

Noodverordening

Naar aanleiding van de aangekondigde versoepeling van maatregelen is er afgelopen maandag 11 mei een nieuwe noodverordening in werking getreden.

Handhavingskader

Bij de noodverordening hoort ook een handhavingskader. Daarbij geldt dat handhaven geen doel op zichzelf is maar het sluitstuk van maatregelen als mensen onvoldoende verantwoordelijkheid nemen voor het eigen gedrag. De definitie van handhaving daarbij is breed: het is méér dan het uitschrijven van bekeuringen. Handhaving start met het signaleren van een overtreding, gaat over op het aanspreken van de overtreder en kan vervolgens uitmonden in hetzij een waarschuwing, dan wel een bekeuring. Handhaving vindt altijd plaats met medeweging van de plaats, het moment en de omstandigheden. Hoe gevoeliger het onderwerp, des te belangrijker is het om uit te gaan van de professionaliteit van de handhaver. Lokale afstemming tussen politie en andere handhavers is hierin cruciaal voor het optreden als één overheid.

Tijdelijke wetgeving

De minister van JenV bereidt tijdelijke wetgeving voor COVID-19 maatregelen voor. De huidige maatregelen zijn in een acute, onvoorziene crisissituatie tot stand gebracht in de vorm van ministeriële aanwijzingen aan de voorzitters van Veiligheidsregio's, vertaald in opeenvolgende noodverordeningen. Het kabinet vindt het belangrijk een aanvullend wettelijk instrumentarium te creëren voor de volgende fase waarin de crisisbestrijding terecht is gekomen. Het is daarom voornemens om op korte termijn een voorstel in procedure te brengen voor tijdelijke wetgeving die geldt in Europees en Caribisch Nederland. Daarin komen delegatiegrondslagen voor nadere maatregelen. Met deze wetgeving wordt ook de democratische legitimatie versterkt. De Wet publieke gezondheid (Wpg) blijft bestaan naast deze tijdelijke wetgeving. De bevoegdheden uit de Wpg die zijn gericht op acute crisisbeheersing, blijven dus onverkort van kracht. Dit geldt zowel voor de leidende taak van de minister van VWS bij de bestrijding van de epidemie als voor de bijzondere bepalingen voor de bestrijding van infectieziekten (hoofdstuk V Wpg). Ook blijft het dus mogelijk dat de minister van VWS opdrachten geeft aan de voorzitters van de veiligheidsregio's (artikel 7 Wpg).

COVID-19 op nertsbedrijven

Na eerdere besmettingen in de gemeenten Laarbeek en Gemert-Bakel (regio Zuidoost-Brabant) is vorige week op nog twee nertsenhouders in de gemeente Gemert-Bakel en Deurne het coronavirus aangetroffen. Direct na de eerste ontdekkingen bij de eerste nertsbedrijven (eind april) is een onderzoek ingesteld en de minister van LNV heeft de Tweede Kamer geïnformeerd over de eerste bevindingen, onder meer:

- De karakteristieken van het virus wijzen op transmissie tussen nertsen onderling.
- Uit wat nu bekend is zijn er geen virussen bij mensen die ontstaan kunnen zijn uit de virussen die bij de nertsen op deze bedrijven zijn gevonden.
- Op beide bedrijven is virus aangetoond in de inhaleerbare stoffractie in de stal. Alhoewel onbekend is of dit virus nog besmettelijk is, wijst de bevinding op blootstelling van personen in de stal aan virus. Het is belangrijk voorzorgsmaatregelen conform het GGD advies op te volgen.
- In de eerste luchtmonsters op twee locaties van het eerste bedrijf en op het tweede bedrijf werd geen virus aangetoond buiten de stal. In de komende weken zullen de resultaten van metingen over langere tijd en meer gegevens over de meetmethode beschikbaar komen.

In aanvulling op het bovenstaand onderzoek worden ook andere nertsbedrijven in het gebied verder onderzocht. Het gaat daarbij om een screening van de bedrijven door middel van bloedonderzoek om te kijken of dieren op deze bedrijven mogelijk ook besmet zijn geraakt. Ook konijnenbedrijven in het

gebied worden op deze wijze onderzocht, omdat uit onderzoek van de Erasmus Universiteit Rotterdam is gebleken dat konijnen ook gevoelig zijn voor SARS-CoV-2. Het RIVM komt deze week met een nieuwe risicobeoordeling, als er gegevens van meer lucht- en stofmonsters bekend zijn. Op basis van die risicobeoordeling wordt door de rijksoverheid opnieuw gekeken naar het advies niet te wandelen of fietsen in een 400 meter zone rondom een besmet bedrijf.

In augustus worden onderzoeksresultaten verwacht van onderzoek naar SARS-CoV-2-infecties bij varkens. Wetenschappers verwachten op basis van experimenteel onderzoek niet dat er dieren positief testen. Daarnaast heeft de minister van VWS de Universiteit Utrecht gevraagd een onderzoeksvoorstel op te stellen met een One Health benadering. Een onderzoek bij katten zou begin juni kunnen starten.

Onderzoek gezondheid en luchtkwaliteit in Brabant

Bij burgers en bestuurders leven vragen over COVID-19 in relatie tot omgeving, Q-koorts en luchtkwaliteit. In het maatschappelijk debat worden bovendien publicaties van onderzoeken aangehaald op een manier die een oorzakelijk verband veronderstelt tussen omgevingsfactoren en de mate waarin COVID-19 voorkomt.

De minister van LNV heeft het RIVM formeel gevraagd om een voorstel op te stellen voor een onderzoek naar de relatie tussen luchtkwaliteit, veehouderij en COVID-19. De Brabantse GGD-en hebben inmiddels overleg gehad met het RIVM en met het Kennisplatform Veehouderij en humane gezondheid. Vandaag vond een volgend overleg hierover van de Brabantse GGD'en en het RIVM plaats.

WOB-verzoeken

Omroep Brabant heeft aangekondigd dat zij een WOB-verzoek over de aanpak van de coronacrisis in Noord-Brabant indienen. Veiligheidsregio's en GGD-en in Brabant hebben deze inmiddels ontvangen. Ook bij gemeenten kan een dergelijk WOB-verzoek binnenkomen. Als dit het geval is, worden gemeenten gevraagd dit door te geven voor centrale coördinatie. Door de drie Brabantse voorzitters is afgesproken dat Veiligheidsregio Brabant-Noord dit proces gaat coördineren en met de vraagsteller in contact zal treden. Het is zowel voor de journalist als voor de organisaties belangrijk om eerst goed beeld te krijgen van de informatiebehoefte. Een goede afstemming gaat betrokkenen veel werk besparen.

En verder

- Bedrijven die bij de overheid om steun vragen omdat hun omzet wegvalt door de coronacrisis, kunnen straks wel gewoon mensen ontslaan. Ontslag om bedrijfseconomische redenen wordt in het huidige pakket nog beboet, maar die ontslagboete wordt geschrapt. FNV vreest massaontslagen en ziet dat veel flexwerkers zijn ontslagen en dat bedrijven ondanks steun om loonoffers vragen.
- Door de coronacrisis is het consumentenvertrouwen in Nederland verder weggezakt. Dat wijst een tweede meting over de maand april van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) uit.
- Vandaag start in 25 verpleeghuizen (één in elke veiligheidsregio, uitgekozen door de GGD en het RIVM) een proef waarbij ouderen weer bezoek mogen ontvangen. Het gaat om één vaste bezoeker per bewoner die onder strikte voorwaarden mag langskomen. Uit de test moet blijken hoe het besmettingsrisico zo klein mogelijk gehouden kan worden. Bij succes kan vanaf 25 mei weer beperkt bezoek plaatsvinden.
- De VNG is nog in gesprek met het kabinet over een gezamenlijke koers met het Rijk en andere overheden over thuiswerken.
- De minister van JenV heeft de Onderzoeksraad voor Veiligheid gevraagd om een onafhankelijke evaluatie van de kabinetsaanpak van de coronacrisis.
- De Autoriteit Persoonsgegevens heeft geen goedkeuring gegeven voor het delen van gegevens van telecomproviders. Het kabinet wil deze informatie gebruiken in de strijd tegen het coronavirus. Alle voorstellen tot nu toe zijn volgens de toezichthouder niet in lijn met de huidige wetgeving.
- De Belgische regering heeft besloten dat per 11 mei onder bepaalde voorwaarden alle winkels weer open kunnen.

Bijlage

Gevolgen van de maatregelen per 11 mei 2020

Vanaf 11 mei is er sprake van enkele belangrijke versoepelingen van eerder genomen maatregelen:

- als je geen klachten hebt mag je naar buiten, maar het advies is om drukte te vermijden,
- de mogelijkheid om buiten te sporten wordt verruimd (met inachtneming van anderhalve meter afstand),
- contactberoepen (zoals de kapper en schoonheidsspecialist) en bibliotheken mogen weer aan de slag.

Eerder was al bekend dat basisscholen, speciaal onderwijs en kinderopvang sinds 11 mei weer open zijn.

Testbeleid

Om de effecten van de versoepeling van de maatregelen te kunnen monitoren moet er voldoende capaciteit zijn voor het testen van mensen met klachten en de daaropvolgende bron- en contactopsporing. Een uitgebreid test- en surveillancesysteem is noodzakelijk en richt zich, in verschillende fasen, op onder meer jeugdtrainers, personeel in het primair onderwijs en de kinderopvang, contactberoepen, thuiszorgverleners, WMO-gefinancierde hulp en jeugdhulp, mantelzorgers, OV-medewerkers en medewerkers van politie, BOA's en marechaussee. De minister van VWS verwacht dat met al deze doelgroepen het aantal testen per dag ruim binnen de beschikbare capaciteit blijft.

Bron- en contactonderzoek is van groot belang om de circulatie van het virus zo laag mogelijk te houden. Dit is een belangrijke taak van de GGD. De GGD'en hebben zich hierop voorbereid en zijn volgens de minister klaar voor verdere opschaling. In de regionale uitvoering zal waar nodig samenwerking met bijvoorbeeld Veiligheidsregio's en gemeenten plaatsvinden om alle benodigde capaciteiten te organiseren.

Gebruik openbare ruimte

Een belangrijke verandering in de basisregels is het vermijden van drukte buitenshuis, dat in de plaats komt van het advies om zoveel mogelijk thuis te blijven. Er is de afgelopen periode een duidelijke toename zichtbaar van het gebruik van de openbare ruimte. Daarmee komt er extra druk op het houden van anderhalve meter afstand. Overheden, maatschappelijke partners en private partijen moeten samen tot oplossingen komen om de publieke ruimte te gebruiken met inachtneming van de RIVM-richtlijnen. Uit onderzoek is gebleken dat het anderhalve meter afstand van elkaar houden het moeilijkst is op het werk en bij het boodschappen doen. Het winkelen in binnensteden vraagt daarbij in het bijzonder om aandacht. Daar is het, zeker op zaterdagen, vaak bovengemiddeld druk. Verschillende Brabantse steden zetten crowdmanagement en crowd control in om hierop te sturen. In de ledenbrief van de VNG worden deze instrumenten uitgelegd en eerste mogelijke stappen voor gemeenten benoemd. De VNG zal, in samenwerking met de veiligheidsregio's, in de komende periode regelmatig informeren over mogelijkheden en ervaringen. Het gebruik van en de drukte in de openbare ruimte in Noord-Brabant zal evenals in de rest van het land steeds gemonitord worden.

Onderwijs

De heropening van de basisscholen is over het algemeen 'gemoedelijk en goed' verlopen, volgens de PO-Raad. De sectororganisatie, die de schoolbesturen vertegenwoordigt, ziet dat scholen nog voor veel vragen en uitdagingen staan, bijvoorbeeld over de gezondheid en aanwezigheid van medewerkers en leerlingen en een beeld van de leerprestaties in de afgelopen weken.

Openbaar vervoer

De OV-sector richt zich op een volledig herstel van de dienstregeling per 1 juni. OV-bedrijven gaan hun materieel zodanig inrichten dat reizigers gepaste afstand kunnen houden. Dit betekent naar verwachting dat ruim een derde van de oorspronkelijke capaciteit aangeboden kan worden aan reizigers. Omdat anderhalve meter in het OV niet te realiseren is, en omdat – in tegenstelling tot de zorg – in het OV geen individuele beoordeling en triage van reizigers kan plaatsvinden, heeft de rijksoverheid besloten dat in het OV het dragen van mondneusbescherming per 1 juni verplicht zal zijn. Hiermee wordt het risico verkleind dat iemand met het coronavirus andere passagiers of OV-personeel besmet. De maatregel is in lijn met landen als onder meer België, Duitsland en Frankrijk. Indien de vraag naar medische mondkapjes met dit besluit toch onverhoopt vergroot, zal er worden nagedacht over een terugvaloptie, zoals een verbod op medische mondkapjes buiten de zorg.

NS en ProRail zijn op dit moment bezig zichtbare coronamaatregelen op de stations aan te brengen. Aanvankelijk zou dit op zes teststations gebeuren, maar inmiddels is besloten dat op zoveel mogelijk stations te doen voor 1 juni. Dinsdag 12 mei zijn veel Brabantse stations aan de beurt.

Recreatie en toerisme

Na de vakantieparken kunnen ook pretparken, dierentuinen en bibliotheken weer bezoekers ontvangen. Sommige daarvan zijn nu ook weer open, andere hebben een datum bepaald waarop publiek weer welkom is. De beheerders van deze locaties zijn ervoor verantwoordelijk plannen te maken waarmee ze er onder andere voor zorgen dat de anderhalve meter afstand bewaard blijft en de belasting voor het mobiliteitssysteem en in het bijzonder het OV acceptabel blijft. Als dit niet lukt kunnen deze locaties door de voorzitter van de Veiligheidsregio worden gesloten.

De algemene bepalingen voor de sluiting van eet- en drinkgelegenheden en terrassen blijven tot nader order van kracht op deze locaties. De sluiting van sanitaire voorzieningen geldt in deze locaties alleen voor gemeenschappelijke was- en douchegelegenheden. Toiletten kunnen wel gebruikt worden.

HISWA-RECRON heeft teleurgesteld gereageerd op het bericht dat de opening van kampeerbédrijven, jachthavens en soortgelijke accommodaties die afhankelijk zijn van sanitair in vaste gebouwen, wordt verschoven naar 1 juli a.s. Accommodaties die zelfvoorzienend zijn met sanitair mogen al langer open. De branche geeft aan protocollen te hebben opgesteld die een acceptabel niveau van zorgvuldigheid met betrekking tot de volksgezondheid garanderen. HISWA-RECRON heeft hierover een brief gestuurd aan het Veiligheidsberaad, het overleg van de 25 voorzitters van de Veiligheidsregio's.

Zwemgelegenheden en sportclubs

Alle zwemgelegenheden (zowel onoverdekt als overdekt) kunnen vanaf 11 mei opengesteld worden. De beheerders van de zwemgelegenheden zijn ervoor verantwoordelijk dat de maatregel om anderhalve meter afstand te houden goed wordt nageleefd. Ook moeten ze voorkomen dat de belasting op het mobiliteitssysteem en in het bijzonder het openbaar vervoer acceptabel blijft. Voor zwemgelegenheden geldt dat gemeenschappelijke was- en douchegelegenheden niet gebruikt mogen worden. Toiletten kunnen wel gebruikt worden. Zwembaden kunnen gesloten worden als de maatregelen niet goed worden nageleefd.

Buiten sporten en bewegen voor personen van 19 jaar en ouder is weer toegestaan, ook in teamverband. Iedereen moet altijd 1,5 meter afstand houden tot de dichtstbijzijnde persoon. Voor alle leeftijdsgroepen geldt dat zij geen wedstrijden mogen organiseren, niet aan wedstrijden mogen deelnemen en rondom het sporten en bewegen geen gebruik mogen maken van gemeenschappelijke was- en douchevoorzieningen.

De ministers van VWS en JenV hebben ook duidelijk gemaakt dat activiteiten van scouting-, cultuur-, kunst-, en andere jeugdverenigingen voor kinderen tot en met 18 jaar onder voorwaarden (georganiseerd, buiten, afstand houden voor 13-18-jarigen) zijn toegestaan. Sportscholen zijn voornamelijk tot 1 september gesloten.

Op de website van de rijksoverheid <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/documenten/publicaties/2020/03/01/coronavirus-posters-nederlands> vindt u handige posters over:

- 'Stap voor stap. Wat kan wanneer?'
- 'Basisregels voor iedereen'
- 'Hygiëneregels voor iedereen'
- 'Wat kan er vanaf 11 mei?'
- 'Voorzorgsmaatregelen winkels'
- 'Voorzorgsmaatregelen supermarkten'
- 'Testen van zorgmedewerkers buiten het ziekenhuis'
- 'Maatregelen tegen verspreiding coronavirus voor laaggeletterden'
- 'Welke informatie vind je waar en wie kun je daarvoor bellen?'
- 'Voorbeeldinstructie voor een niet-medisch mondkapje'

Op <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19> vindt u overzichtelijk actuele informatie van de rijksoverheid.

Perspectief op volgende stappen

Op voorwaarde dat het virus onder controle blijft worden de volgende stappen gezet:

1 juni: Sectoren die lokaal of regionaal georiënteerd zijn, waarbij gehanteerde maximale bezoekersaantallen een beheersbaar beroep houden op de openbare ruimte en mobiliteitsstromen. Restaurants, cafés, bioscoopzalen, concertzalen en theaters mogen vanaf 1 juni maximaal 30 mensen ontvangen, inclusief personeel en ook onder voorwaarden. Ook de terrassen en musea mogen onder voorwaarden weer open. Eerder was al aangekondigd dat het voortgezet onderwijs kan starten.

15 juni: deels openen van activiteiten van onderwijssectoren met een (boven)regionaal karakter, zoals examens en praktijkgericht onderwijs op het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en examens en praktijkgericht onderwijs op het hoger onderwijs (ho).

1 juli: opheffing van beperkingen voor de culturele en recreatieve sector. Voor bioscopen, concertzalen en theaters geldt dan een maximum van 100 personen, waarbij sprake moet zijn van placering en reservering. Per 1 juli mogen ook de gemeenschappelijke wc's en douches op de campings en vakantieparken weer open.

1 september: sportscholen, verenigingskantines, sauna's, casino's, coffeeshops, sekswerkers en alle vormen van sport (binnen en buiten), waaronder het betaald voetbal zonder publiek.